KisUjság
1948 DEC. 28

Egyetem avagy múzeum legyen a Várból?

Major Máté műegyetemi tanár és Perényi Imre az Építéstudományi Intézet vezetője nyilatkozik

Mi legyen a királyi vár agyonbombázott épületével, építsük-e újjá, vagy romboljuk le végkép s akár helyreállítjuk, akár újat építünk a helyére, mi legyen a szerepe a jövőben? Ezekre a kérdésekre válaszolt legutóbb a *Kis Ujság* hasábjain több kiváló szakember. Ebben a kérdésben most *Major* Máté műegyetemi tanár, építészeti minisztériumi osztályfőnök, a Tudományos Tanács elnökségi tagja, a következőkben szögezte le érdekes szempontú véleményét.

Föld felett, föld alatt

— A királyi palotát eredeti formájában helyreállítani vétek lenne a demokrácia ezernyi fontosabb célra szükséges vagyona ellen — mondotta kérdésünkre. A nagyobb részében nem is műemlékjellegű épület eredeti funkciói ma már örökre elmúltak. Annál, ami a föld felett megmaradt, jobban érdekel, ami a föld alá került: *6—10 méter mélyen a mai szint alatt ott állnak a magyar múlt valódi műemlései, 6—8 méter magas falakkal, pillérekkel, boltozattal és itt-ott mértművekkel: egy darab gótikus középkor, a török előtti idők tanújelei.* Ezek kiszabadítása, *kevés építészeti hagyományunk feltárása az új építészet hívei számára — van olyan izgalmas probléma, mint az archeológusoknak.*

A másik kérdésre, hogy mire használjuk a Várat, azt felelte Major professzor, hogy nem az egyetem, nem a diákság és nem kollégiumok céljára! Más célokra rendelt, más szerkezetű épületekben nem lehet az egyetemi oktatást lefolytatni. *Helytelennek* tartja azt is, hogy *az egyetemhez utólag konstruáljunk hagyományt s a kevéske magyar építészeti múlt Vár-béli műtárgyait kiskocsmákkal és hangulatos utcácskák romantikájával feleljünk meg.* Ahelyett, hogy a Vár helyreállítására súlyos milliókat költenénk, az ifjúság számára teremtsük meg a legjobb, legkorszerűbb feltételeket, építsünk — amint lehet — új egyetemeket, új kollégiumokat, a Várat pedig használjuk fel reprezentatív, a magyar múltat megőrző múzeumi célokra.

Az *Építéstudományi Intézet* vezetője, *Perényi Imre* a következő érdekes szempontokat veti fel, hallgassuk meg őt:

— A Várnak egyetemi célra való átépítése óriási költséggel járna, *akkora költséggel majdnem két új egyetemi várost is fel lehet építeni.*

— *Hát mit csináljunk akkor a Várral?* Nézzük először, *mit csináltak a királyi várakkal más országokban!* Franciaországban *Versailles kastélyait múzeumokká, képtárakká alakították át, eredeti formájában és eredeti tartalmában is meghagyták. A cárok palotáival a Szovjetunióban ugyanez* történt. A Romanov-ház *leningrádi téli palotájából múzeum lett,* — nem volt szükséges a tartalmát megváltoztatni azért, mert megváltoztak az országban a társadalmi viszonyok. *A leningrádi téli cári palota megmaradt úgy, ahogy van és politizál, oktat, nevel azzal, hogy bemutatja, hogyan élnek a zsarnokok, — nevel, oktat azzal, hogy a zsarnokok által összeharácsolt kincseket közkincsé teszi,* mindenki számára élvezhetővé.

Parkok, képtárak, múzeumok

— A vár telve történelmi emlékekkel, az ország egyik történelmi *központja, Budapest városalapító magja,* múzeum, — ha nem is olyan értelemben, mint a Szovjetunió cári palotája, vagy Versailles. A budapesti Vár múzeumjellegét az adja meg, hogy a *Vár Budapest régi városképének nagyszabású emléke.*

— A nagyon romos, történelmileg és várkép szempontjából jelentéktelen épületeket le kell bontani, helyüket parkirozni kell. A Vár függőkertjét rendbehozás után nyilvános parkká kell nyilvánítani, ugyan úgy, mint 1919-ben tették. A Vár többi műemlékjellegű épületeit, palotáit restaurálni s elsősorban ilt érdemes csoportosítani a város területéa szétszórt múzeumokat és képtárakat. Természetesen ezt az elvet sem szabad mereven végrehajtani. Ott, ahol a múzeumok és képtárak megfelelően vannak elhelyezve, maradjanak meg csak ott helyükön. A Várban elhelyezhető majd: az országos jelentőségű állami központi képtár, olvasótermeivel, a Tudományos Akadémia, a Tudományos Tanács és végül a kormányzat egyes reprezentatív intézményei. *A kormányzat és a tudomány egymás mellett való elhelyezése nem összeférhetetlen, mert nincs többé szükség a „kormányzattól független autonóm tudomány" jellegvárzat* A pénzügyminisztérium visszahelyezése helytelen, mert ilyen nagyforgalmú intézménynek nincs helye a Várban. A Vár északi részén helyes lenne *a főváros területén szétjelzőt követségeket csoportosítni,* mivel azok jelenleg sokszor a lakások céljára szolgáló épületekben vannak elhelyezve.

(el.)

Budapestre vonatkozó újságcikkek
Szerző: (Ej.)
Cím: Egyetem avagy múzeum legyen a Várban?
Forrás: Kis Ujság.
(Hely) (Idő) 1948 dec 28. (Köt. v. füz.) (Oldal)
Idő 1948.
Személy
Helyszám
Osztályozás
725.091
Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz. Székesfővárosi házinyomda 1926 — 8891